

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【北排灣語】高中學生組 編號 1 號

napenapamav ta wuqaljai ta vavayan a kakudan

aicu a pinuiqinaljanan a sinan kakudan tua qiniladjan nua sevuculj, mavana sangasangasan a aljak a tjemalevak tua qiniladjan yi qinaljan katua kinitjuayan na sevalitan, yipu wuqaljai yipu vavayan, kana vusam timadju tjara makaya temalevak tua kinitjuayan, ngadan nua umaq kata qiniladjan yiqinaljan, makeljang tu aicu a sevuculj mamav a sipacunan tua vavayan kata wuqaljai, aicu mana sikizengezenger nua sevuculj a caucau.

aicu a kakudan na sevuculj mavana aljak a sangasangasan mana pitjumaqen a paqiladj, kemasita vunglai a sangasangasan a pacun ta qadav a aljak mavana uri pitjumaqen a masan vusam, au kana vusam sun tjara tisun a temalevak ta kikavecengel kata qiniladjan yi qinaljan nasu sevalitan, yipu wuqaljai yipu vavayan. aicu a kakudan na sevuculj, a vavayan a pucekelj a semata wuqaljai, a wuqaljai a kitarev a semata vavayan, kakudan azua patetucu na sevuculj.

au aicu a sedravar maretimalji kata sevuculj a kakudan, tiamadju nu wuqaljai a vusam mana makaya temalevak ta kinitjuayan, ngadan na umaq, qiniladjan yiqinaljan na sevalitan, aicua vavayan a vusam neka

yinikamakaya temalevak, nu neka nu wuqaljai a aljak kimana kinemnem anga ta vavayan a temalevak.

manasika aicua pakatua sangasangasan a aljak manamakaya temalevak a kakudan na sevuculj, izua masan tjelulj a napenakisumalji, a sangasangasan, napenapamav a sipacunan ta wuqaljai kata vavayan na sevuculj, a wuqaljai a vavayan makaya sakamaya masan vusam, manasika tjuruvuanga vavayavayan a nazemang yitjumaq, kitarev a wuqaljai mana vavayan a nadjemadjas ta kinacemkeljan. a iqinaljan itua sevuculj tjuruvu angauta vavayan a mamazangiljan, namayatucu a napenapamav ta wuqaljai kata vavayan aicua qinaljan itua sevuculj.

a sipasan musalj, aicua pitjumaq ta sangasangasan a aljak a temalevak ta nemenemang na sevalitan, nanguaqangata nekanu marivurivu, namareka nanguanguaq a taqaljaqaljan. a sipasan tjelulj, makaya pazurung ta nanguanguaq a kakudan na sevuculj.

kumaljiya maumaljanga tucu a zidai a yipalingulj anemanga, aicua semanvusam ta sangasangasan a aljak na sevuculj a kakudan, patjetucu sipazuruzurung anan na sevuculj inianan kana maumalj.

平權的文化

排灣族的 vuculj 群的社會階層制度，是長嗣繼承制度造成的。所謂的「長嗣繼承」即上一代的階級地位與財產均由第一個孩子繼承，不問性別，家族的財產、家名、社會地位都由他繼承，顯示排灣族對性別持平權的觀念。

而排灣族的 dravar 群就不同了，他們是由長男繼承家族所有的財產、家名和社會地位，長女是沒有資格繼承的，除非家裡都沒有生男孩，才會考慮由長女繼承。

所以排灣族的 vuculj 群的長嗣繼承制度呈現以下特點：

第一、兩性共治、兩性平權的社會。出現許多長女當家，男士入贅至長女家，家裡由長女掌權。同時部落裡也出現不少女性頭目。

第二、長嗣繼承的制度充滿倫理秩序，可以化解紛爭、避免爭權爭力，是推動社會和平的基礎。

第三、長嗣繼承制度延續並保存了排灣族 vuculj 群的文化。現代化的生活、外來環境的改變，雖已漸漸瓦解排灣族人的傳統文化，但這長嗣繼承的文化至今仍持續不變。